

ENVIROPROJEKT 2022

„EKOUČEBŇA POD OKNAMI ZDRAVOTKY“

Hlavnou myšlienkou projektu bolo robiť osvetu v rámci environmentálneho povedomia u žiakov a učiteľov Strednej zdravotníckej školy, Sládkovičova 36, v Prešove. Naším cieľom bolo zvýšiť environmentálnu gramotnosť žiakov a podporiť záujem starostlivosti o prostredie a zeleň v okolí školy. Ďalej sme chceli formovať a zlepšovať environmentálne cítenie a postoje žiakov a učiteľov k aktuálnym environmentálnym problémom. Touto výzvou sme sa snažili rozšíriť environmentálny program v rámci jednotlivých vyučovacích hodín, a tým podporiť implementáciu rôznych tém ekológie do edukačného procesu.

Na rozvojovom projekte ENVIROPROJEKT 2022 s názvom - „Ekoučebňa pod oknami zdravotky“, ktorý bolo financovaný zo zdrojov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa podieľali žiaci spolu s pedagógmi našej školy. Cieľom Enviroprojektu 2022 - „Ekoučebňa pod oknami zdravotky“ bolo zachovanie biodiverzity.

Biodiverzita alebo biologická diverzita znamená rozmanitosť živých organizmov na Zemi, čo zahŕňa nielen rozmanitosť druhov, ale aj diverzitu ekosystémov. Charakterizuje sa teda nielen počtom, ale aj variabilitou živých organizmov. Vzhľadom na to, že sme úplne závislí od prírodných zdrojov našej planéty, nakoľko nám poskytujú nielen potraviny, ale aj energiu, suroviny, čistý vzduch a čistú vodu, sa všeobecne uznáva kľúčová úloha zastaviť stratu biodiverzity, pretože akékoľvek ďalšie straty nielenže ohrozujú prírodné prostredie, ale aj náš hospodársky a sociálny rozvoj. Strata biodiverzity je jednou z najväčších výziev, s ktorými sa bude musieť ľudstvo popasovať v budúcnosti. A túto výzvu, ako zachovať a podporiť biodiverzitu prijala naša škola a to napr. výsadbou liečivých, kuchynských bylín, trvaliek a pôvodných druhov drevín, krov a polokrov.

Projekt bol určený najmä pre žiakov 1. a 2. ročníka SZŠ - Sládkovičova 36, v Prešove - v študijných odboroch praktická sestra, masér a zubný asistent. Žiaci pracovali pod vedením vyučujúcich chémie, biológie a odborných predmetov. Žiaci spolupracovali aj so žiakmi z iných tried. Najprv vyplnili dotazník o environmentálnom povedomí. Po následnej analýze dotazníkov musíme skonštatovať, že žiaci majú environmentálne cítenie a problémy týkajúce sa životného prostredia im nie sú cudzie. Následne zrealizovali odber vzoriek pôdy, vykonali analýzu, interpretovali výsledky a sformovali závery. Podporilo sa kritické myslenie žiakov, bádateľská činnosť, edukácia v podobe rovesníckeho učenia sa a interdisciplinarita - štúdium danej problematiky - vyhľadávanie a spracovanie informácií (slovenský jazyk a literatúra, informatika,), štúdium odbornej ekologickej literatúry (ekológia, biológia, chémia, bioštatistika).

Ďalšími cieľovými skupinami boli žiaci, navštevujúci záujmové útvary, členovia Školského parlamentu, koordinátori a samotní učители všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetov. Projekt bol orientovaný na zvýšenie povedomia žiakov o ochrane vlastného zdravia a životného prostredia realizáciou laboratórnych pokusov zloženia a znečistenia pôdy v areáli školy. Začiatok projektu bol situovaný do tried, kde prebehla teoretická príprava, získavanie informácií, žiaci sa naučili pracovať s ekolaboratóriom. Druhá fáza prebiehala v exteriéri školy (zber vzoriek), následne v chemickom laboratóriu (analýza - zisťovanie obsahu dusičnanov, dusitanov, pH pôdy, práca s kufrikom Ecolab). Aktívne poznávanie a bádanie

prostredníctvom experimentov, ako spôsoby riešenia problémov, patria medzi najúčinnějšíe metódy aktívneho učenia sa žiakov a priamo podporujú rozvoj nielen prírodovednej, ale aj vedeckej gramotnosti.

V ďalšej fáze prebehla výsadba vybraných rastlín - liečivých - napr.: echinacea purpurová, dúška materina, rebríček obyčajný, myší chvost, rebarbora vlnitá, jahoda obyčajná atď., kuchynských bylín - bazalka pravá, cesnak kuchynský, cesnak pažítkový, rozmarín lekársky, vavrín pravý a i., ale aj trvaliek. Žiaci vysádzali sa aj pôvodné druhy drevín - dula podlhovastá, lieska obyčajná, moruša čierna, jabloň. Inštalovali aj hotely pre hmyz a vyvýšený záhon. Vytvárali eduletáky k jednotlivým rastlinám a drevinám (taxonómia, morfológia, výskyt, liečivé účinky, kontraindikácie). Jednotlivé eduletáky, samotné dreviny a rastliny sa budú využívať aj v rámci edukácie odborných predmetov – ošetrovateľské techniky (liečivé rastliny a dreviny – príprava čajov, odvarov, zábalov, tinktúr, sedavých kúpeľov). Jednotlivé výsledky sa prezentovali na vyučovacích hodinách biológie, ošetrovateľských techník, na sociálnych sieťach, v školskom časopise VITA, na Dni otvorených dverí SZŠ, ale aj na jednotlivých triednických hodinách.

U žiakov sme zároveň podporili zručnosti, digitálne a sociálne kompetencie. Pedagógovia prispeli aj k inovatívnejšej forme vzdelávania žiakov, využívali projektové, zážitkové a kooperatívne učenie sa. „Ekoučebňa“ bude mať dlhodobý význam z hľadiska interaktívneho zážitkového vzdelávania sa priamo v areáli školy, ale aj z hľadiska konkrétneho využitia v rámci jednotlivých vyučovacích predmetov.

RNDr. Adriana Sovičová, PhD., Mgr. Zuzana Gomol'ová

Nechtík lekársky

Odborný názov: *Calendula officinalis*

Ľudový názov: slniečko

Čeľaď: astrovité

Vzhľad:

- bylina s rovnou, rozkonárenou stonkou,
- vysoká okolo 50 cm,
- listy sú veľké, chlpaté, celistvookrajové a striedavé,
- kvety sú žltoranžové rozložené po jednom na vrcholoch stoniek,
- kvety sa popoludní zatvárajú.

Výskyt:

- pestuje sa v okrasných záhradkách.

Zber a spracovanie

Nechtík je ľahko prístupný, dobre sa zbiera za suchého slnečného dňa okolo poludnia. Prednosť sa dáva tmavším, oranžovým plno rozkvitnutým hlávkam, lebo sú účinnejšie, ako svetlé. Sušia sa na slnku pri teplote do 40 stupňov.

Význam:

- nechtík pomáha pri hojení rán,
- má protizápalový a antimikrobiálny účinok,
- pri streptokokových a stafylokokových infekciách,
- pri hnisavých ranách, povrchových vredoch,
- účinkuje utišujúco na centrálnu nervovú sústavu,
- znižuje krvný tlak,
- zosilňuje činnosť srdca,
- predpisuje sa pri srdcových ochoreniach s rytmickými ťažkosťami,
- výroba masť a tinktúry.